

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO III

PETEK, 12. 10. 1973

St. 10

Nagovor ob jubileju

V našem jubilejnim »Glasilu« smo napisali: ... začeli smo takrat, ko je primanjkovalo vsega, razen dobre in jeklene volje ter zavednosti delovnih ljudi. Začeli smo, kakor se je začela naša osvobodilna borba, brez sredstev, toda z mislijo — zmagati za dobrobit delovnega človeka. Naše delo z rokami, stroji in naš razum so bili prežeti z borbenostjo in tako smo premagovali nerešljive naloge in težave.

Ze pred štetjem naše petindvajsetletne dobe dela in napredka so na istih delovnih mestih pionirji dela — naši sodelavci zastavili cilje, ki jih od ustanovitve 1948. leta zasleduje delovna skupnost LIP Bled.

»Golcar in žagar« sta po priborjeni zmagi kmalu postala prava industrijska delavca s polno zavestjo, miselnostjo ter pravicami in dolžnostmi, prekovanih v borbi za socializem.

Želja za graditev velike lesne industrije, ki bo last delavcev, je vzknila v močno zahtevo, ki jo je delavec uresničil že v petem letu po zmagi v osvobodilni borbi in po petih letih izkušnji in dela.

Ze 1950. leta smo smelo zapisali »tovarne delavcem«, ker se je delavec zavedel svoje vloge in odgovornosti, da bo tovarne znal voditi in upravljati v vsedružbeno korist.

Tudi kolektiv LIP Bled je vključil svoje žage in obrate v porajajoči se samoupravni socializem in zavestno prevzel nase odgovornosti za izpolnjevanje gospodarskih in političnih nalog.

Združevanje lesnopredelovalne proizvodnje, do takrat dislocirane v nepomembnih obratih, je predstavljalo začetni korak na stopnici našega razvoja.

Lesna industrija in gozdarstvo sta postala po vojni tudi na Gorenjskem močan dejavnik gospodarskega in

socialno političnega napredka. V svoje delavske vrste sta neprestano vključevala nove kadre vseh strokovnih struktur in ravni. S tem sta zagotovila tehnološki in politični razvojni potencial tej panogi našega družbenega gospodarstva.

Z Gozdnim gospodarstvom Bled smo sklenili pogodbo o poslovno tehničnem sodelovanju. Nameravamo ga dopolniti z ustavnimi načeli združenega dela, da bi tako zagotovili razvoj gozdno-lesnega gospodarstva območja.

Z našo obletnico sovpada tudi 30-letnica priključitve Primorske, zato je pomembno, če povem, da je kolektiv LIP Bled že zgodaj vključil v delo in samoupravljanje delavce — rojake iz nekdanjega zamejstva, da so se čimprej in čim tesneje povezali s svobodno domovino in da so tako prej pozabili na zatiranje.

V samoupravnem socializmu si je tudi lesni delavec pridobil odločujoč vpliv na vsa dogajanja, ne le v svoji tovarni in podjetju, temveč tudi na razvoj in dogajanja v kraju, občini, republiki in zvezi.

V vsakem mandatnem obdobju preko 20 % članov kolektiva aktivno sodeluje v samoupravnih organih. V dobi samoupravljanja se je izmenjalo večje število članov in enajst predsednikov Centralnega delavskega sveta.

Razvoj samoupravnega socializma postavlja težišča vedno odločneje na samoupravne organe in njihove člane. Za izobraževanje članov samoupravnih organov so bili organizirani številni izobraževalni tečaji.

Samoupravno delo je v preteklem obdobju zaživelo v vseh enotah do Centralnega delavskega sveta preko vseh svetov in komisij. Delavci se uspešno vključujejo v odgovorne naloge in soodgovorno sklepajo o najvažnejših odločitvah. Veliko število članov samoupravnih organov v delovni skupnosti pomeni jamstvo, da samoupravni socializem zadrži le eno pravo obliko in vsebino.

Zasluga za dosežene proizvodne in razvojne uspehe gre vsem, ki so sodelovali ali ki so že odslužili aktivno sodelovanje. Vsem članom, ki na novo stopajo na delo v naše podjetje, naj bodo ti uspehi vzpodbuda in hkrati zadolžitev za nadaljevanje začete delo. Nihče ne pride na »gotovo«, vsakogar čaka vedno več novega dela in dolžnosti. Mnogim se žal ne moremo zahvaliti za nesebično in požrtvovalno sodelovanje.

Z lastnim združenim delom so zgradili vse proizvodne oddelke, nabavili vso opremo in zagotovili delovni skupnosti pogoje za nadaljevanje proizvodnje in nov razvoj.

Kolektiv LIP Bled si je z dolgoletnim vključevanjem na domačem in tujih tržiščih pridobil mnogo poslovnih prijateljev, ki cenijo delo in poslovnost LIP Bled. Želja nas vseh je, da bi tudi v prihodnje obdržali ugled in simpatije s svojim kvalitetnim delom in poslovno resnostjo pri sedanjih in pridobili pri novih partnerjih.

Na pragu drugega četrstoletja stojimo pred nič manjšimi dolžnostmi in nalogami. Kar smo zgradili, moramo še bolj oplemeniti in posodobiti, še bolj se moramo vključiti v delitev dela doma in zunaj, da bomo zagotovili vsem še lepšo bodočnost, da se z delom in politično zavedni priključimo vsem delovnim ljudem pri uresničevanju samoupravnih načel in socialistične ureditve Jugoslavije.

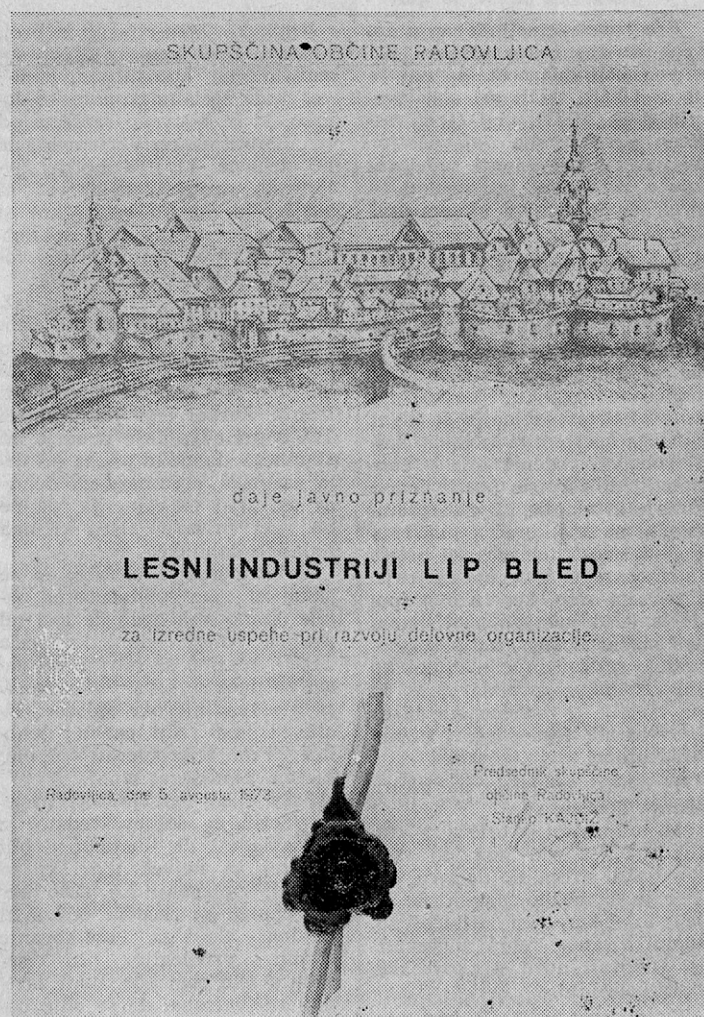
(Nadalj. na str. 2)

Izvajalci kulturnega programa

Priznanje

Na slavnostni seji Občinske skupščine Radovljica ob občinskem prazniku, je bilo naši delovni skupnosti dodeljeno javno priznanje...

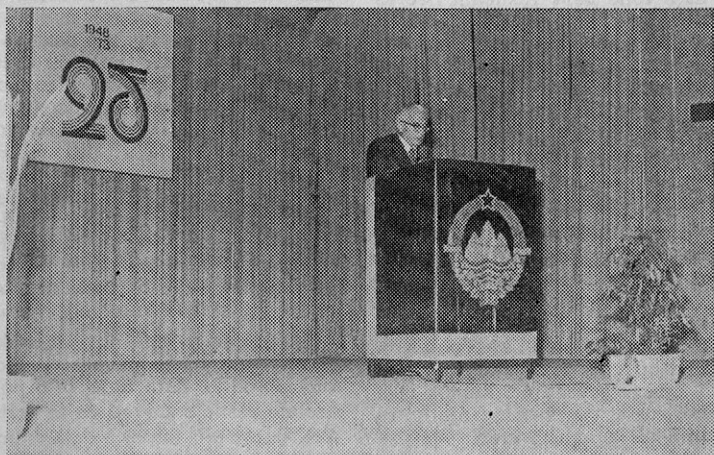

Listino je prevzel predsednik Centralnega delavskega sveta tov. Lap.

S tem prenašam slehernemu članu kolektiva čestitke za uspešno delo in zahvalo za prizadevnost pri uvajanju samoupravljanja in moderne tehnologije, povečanje storilnosti ter za ostale uspehe, ki so doprinesli k današnji razvojni stopnji podjetja.

Enaki priznanji sta prejela tudi kolektiva Tovarne »Plamen« Kropa in »Almira« iz Radovljice. Tudi njim veljajo naše čestitke.

Direktor

Direktor med govorom na proslavi

Nagovor ob...

(Nadalj. s strani 1)

V času utrjevanja in dopolnjevanja samoupravnega socializma, ki ga zajema tudi naše petindvajsetletno obdobje, so se izoblikovali novi pogoji za utrjevanje delavskih pravic. Tako stopamo v petdesetletnico z novimi pridobitvami, ki jih uresničujemo z ustavnimi amandmaji in ustavo.

Proslava našega jubileja je pomembna, ker sprejemamo za novo obdobje nove naloge in pričakujemo nove uspehe.

Ustavna dopolnila in nova ustava odpirajo delovnim

ljudem nova pota za uveljavljanje pravic dela in graditev delavske državne skupnosti. Z združevanjem dela bomo utrdili svojo ekonomsko in politično moč, ki nam je nepogrešljiva, če hočemo zadržati svoje mesto in lastni vpliv na dogajanja, ki jih prinaša svetovni nemir. Naša notranja organizacija bo trdna in uspešna, če jo bomo gradili na načelih ustave in če bomo uresničili tudi temeljno načelo ustave, ki pravi:

»Delovni ljudje lahko uresničijo svoje trajne interese le na zavestni vzajemnosti in solidarnosti vsako-

gar do vseh in vseh do vsakogar.«

Dovolite mi, da med mnogimi nič manj pomembnimi ustavnimi načeli poudarim načelo solidarnosti in vzajemnosti še s tem povzetkom iz načel, ki se mi zdi sedaj posebno pomemben:

»Ko uresničujemo delovni ljudje rezultate skupnega dela kot vrednost na tržišču v pogojih socialistične blagovne proizvodnje, delavci z neposrednim povezovanjem, s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem svojih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti integrirajo družbeno delo, razvijajo celotni sistem socialističnih družbenoekonomskih odnosov, ki obvladujejo stihjsko delovanje tržnih pogojev.«

Prav to želim še posebej poudariti, ker prav v tem času doživljamo tudi mi posledice stihjskega delovanja mednarodnih tržnih odnosov.

V tem obdobju je potrebno, da družbeno politične organizacije povežejo vse članstvo in da delavci tudi po tej poti organizirano uresničujemo družbeno politične naloge in smernice.

Ne zamerite mi, če vse

bolj gledam naprej v novo obdobje, nove cilje naše ožje delovne skupnosti in širše družbene celote.

Podrobneje o delovnih uspehih, širjenju podjetja, o uspešnem delu samoupravnih organov, o izobraževanju kadrov, o skrbi za razvoj, o družbenem standardu in stanovanjski gradnji, rekreaciji in športu, o posameznih proizvodih, o prizadevnosti naših tovarniških gasilskih čet in še mnogo drugega, piše naše Glasi-

lo, ki ima nadvse pomembno vlogo kot redno sredstvo notranjega obveščanja, pod vodstvom prizadevnega uredniškega odbora.

Rad bi govoril še o preteklosti, o uspehih in naporih tudi tistih, ki so tu in tistih, ki so bili, pa niso več med nami. Preveč bi se zavleklo, zato zaključujem z željo, da postane naše geslo ustavno načelo:

vzajemnost in solidarnost v združenem delu LIP BLED.
Direktor

TOZD in sam. sporazumi

Vse hitreje se bliža čas, ko bo treba podpisati samoupravni sporazum o združevanju in registrirati pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani temeljne organizacije združenega dela.

Zato je razumljivo, da komisija, ki je bila imenovana za pripravo materiala za sestavo tega sporazuma, dela s pospešenim tempom. Prvotna petčlanska komisija se je razširila na 17 članov, ki so jih imenovali delavski sveti tovarn. Člani, ki jih je imenovala Tovarna Bohinj so: Cvetek Janez, Pretnar Franc, Mencinger Viktor, Strgar Alojz in Rozman Franc; iz tovarne Bled pa: Trojar Andrej, Dežman Anton, Mulej Jože, Globočnik Franc in Delavec Avgust; Trgovina je za svojega člana imenovala Gričar Marico, na upravi pa smo imenovali še Lavrič Jožeta. Kot vidite, so člani komisije izbrani tako, da ima vsaka delovna enota v njej svojega predstavnika, zato upamo, da je obveščeno o delu komisije zadostna oz. da je celotni kolektiv vsaj v grobih obrisih seznanjen z variantami, ki jih komisija obdeluje in ki bodo v kratkem šle v javno obravnavo.

V sedanjem osnutku je komisija predvidela štiri variante glede temeljnih organizacij združenega dela:

1. varianta:
LIP, lesna industrija Bled kot celota — ena TOZD

2. varianta:
LIP, lesna industrija Bled bi bila delovna organizacija, ki bi v svojem sestavu imela:

— TOZD tovarna Bohinj »Tomaž Godec«
— TOZD tovarna Bled
— TOZD trgovina

— delovna skupnost skupnih služb

3. varianta:
LIP, lesna industrija Bled bi bila delovna organizacija, v svojem sestavu pa bi imela:

— TOZD žagarski obrat Bohinj
— TOZD obrat opažnih plošč
— TOZD obrat ISO-SPAN
— TOZD obrat lesne moke
— TOZD kovinski obrat
— TOZD žagarski obrat Rečica
— TOZD obrat stavbnega po-

hišstva

— TOZD obrat Lancovo (oblogo)

— TOZD obrat Podnart
— TOZD obrat Mojstrana
— TOZD trgovina

— Delovna skupnost skupnih služb

4. varianta:
TOZD so iste kot pri 3. varianti, le da se tu TOZD s področja Bohinja združujejo v združenje TOZD tovarne Bohinj, TOZD s področja Bleda pa v združenje TOZD tovarne Bled.

Komisija je mnenja, da se s tretjo in četrto varianto najbolj približamo ustavnim dopolnilom in da imata ti dve varianti tudi sicer določene prednosti, s katerimi smo vas bolj na široko seznanil v posebni izdaji Kurirčka, ki ga je dobil vsak član delovnega kolektiva.

Razumljivo je, da je variant še veliko več, vendar po mnenju komisije ostale niso bile toliko zanimive, da bi jih obdelovali.

Kakor hitro se bo delovni kolektiv odločil za določeno varianto, bo posebna komisija, ki jo je delavski svet podjetja imenoval na zadnji seji, pričela s pripravo samoupravnega sporazuma o združevanju.

Jelka Kunc

Izdelava oblog in sadolins premazi

Velika uporaba lesa, različni okusi opremljanja stanovanj in drugih prostorov, narekujejo tudi raznovrstne obdelave v takih oblikah, tonih barv, ki so trenutno moderni.

Sadolins premazi so izdelani na osnovi alkidnih smol z dodatki pigmentov in topila. S premazi les oplemenitimo, polepšamo in zaščitimo.

S sadolinsom premazan les daje tone barv različnih drevesnih vrst, kot naprimer: oreha, teaka, mahagonija, macesna, ebe-novine, gajaka, seveda pa je možen tudi brezbarvni premaz. Kot že omenjeno, s sadolins premazo zaščitimo les in to proti insektom, plesni, ultravioletni svetlobi in vremenskim neprilicam, modrenju in gnitju.

Ena izmed odločilnih prednosti tega premaza je prav gotovo v tem, ker so zaradi njegove precejšnje prozornosti še vedno vidne letnice lesa, grče različnih oblik in preseki, kar poudarja pristnost naravnega izgleda lesa. To pa je seveda pri kupcih iskano, naj si bo za oblaganje notranjih ali zunanjih sten.

Do sedaj so potrošniki prevažovali obloge ročno, kar je pred-

stavljalo zamudo časa in slabšo kvaliteto premaza, katerega pri že vgrajenih oblogah ni možno doseči. Pri finaliziranih oblogah odpade tudi iskanje pleškarjev, kar je za kupca gotovo velika ugodnost.

Postopek premazovanja s sadolinsom se opravlja na posebnem stroju in sicer tako, da deske potujejo skozi stroj, pri čemer posebne šobe brizgajo premaz na površine teh skoblanih desk. Posebne šobe pa izpihajo iz površine odvečno količino sadolinsa in obenem površino tudi že delno osušijo. S strojem opravlja en delavec, pri izstopu obravane deske jih drugi delavec odvzema in zлага na vilice transportnega vozčka na katerem se sušijo in pomikajo navzdol, kjer jih dva delavca odvezmeta in sortirata po dolžinah in širinah. Potrebna je samo še vezava v zveze, etikiranje in zlaganje na skladišče za odpremo.

Tržišče je ta naš novi izdelek že osvojilo in je povpraševanje dokaj veliko. Zato bi se bilo potrebno resneje zavzeti za ta artikel, da bi bili kupci z dobavnim rokom bolj zadovoljni.

Trojjar Andrej

Koroški oktet

Solidarnost v TOZD

Ena izmed temeljnih prvin novega družbenoekonomskega sistema je solidarnost, pa naj je to v TOZD, OZD, pri sodelovanju dveh TOZD ali OZD z različno gospodarsko dejavnostjo in navsezadnje še pri sodelovanju z različnimi interesnimi in družbenopolitičnimi skupnostmi itn.

Pri solidarnosti ne gre poudarjati samo njeno etično, temveč tudi socialno ekonomsko vsebino. Temeljni učinki tehnobirokratskih sistemov ali pa elit je, da v želji po čimboljšem ekonomskem učinku, ne morejo sprevideti te vsebine in še manj njenega bistvenega učinka, kajti socialno vedenje ima v ekonomiki dolgoročne pozitivne rezultate in učinke, ki niso preračunani na kratkoročen in trenutni dobiček, temveč na boljše in racionalnejše gospodarjenje, predvsem zato, ker tako gospodarjenje vključuje v svoj sistem vse možne nosilce, boljše in povečane proizvodnje, medtem ko jih kapitalno gospodarjenje, ki ne vsebuje te vsebine, ne, in so prav zaradi tega njegovi učinki kratkoročni.

Ti učinki temeljijo na izkoriščanju delovne sile.

Ali preprosto: izkoriščata za kratek rok vse, kar ima, od strokovnjaka, stroja, do delavca, dokler je to možno, potem pa, ko je to, kar ima, izstrošeno, »amortizirano« mora plačevati in kupovati nove strokovnjake, nove kadre itd.

Solidarnost v TOZD ima svojo konkretno socialno vsebino, in sicer prvič, socialno varnost, drugič pa, solidarnost pri prispevanju za izboljšanje življenjskih pogojev delavcev.

»Delavci v združenem delu se morajo v svoji samoupravni aktivnosti ravnati po načelih solidarnosti in socialističnega humanizma«.

To je prvi odstavek iz 34. člena novega osnutka ustave, ki nalaga vsakemu delavcu v TOZD, oziroma OZD ali pa skupnostih, da po svojih močeh skrbi za izboljševanje življenjskih razmer sodelavcev, ki so tega potrebni.

To, kakor smo omenili že prej, ni utemeljeno samo z načeli socialističnega humanizma, temveč tudi socialnoekonomsko logiko, ki je bistveno različna od tehnobirokratske. Verjetnost, da bo delavec, ki ima boljše življenjske razmere, delal več in boljše, je mnogo večja, kot si je mogoče misliti. Tak solidarnostni akt je torej čisto ekonomske daljnoročne narave.

Seveda je pri tem posebej važno, da se znotraj TOZD ne oblikujejo spet elite, ki si prisvojijo privilegije nad denarjem, ki je bil tako in s tem namenom tudi izbran. Zaradi tega mora vsaka TOZD pri odvajanju denarja od skupnega dohodka ali pa od dela zaslužka posameznega delavca ustvariti taka merila, da ne bo spet prizadet tisti, ki ima najnižje dohodek.

Najprimernejše bi bilo, da se sklad za take solidarnostne akcije (stanovanja itd.) ne loči od skupne mase dohodka cele TOZD, temveč se odvaaja od zaslužka posameznika, v sorazmerju z višino njegove »plače«. Tisti, ki ima večji osebni dohodek, bi moral prispevati več, oni, ki ima manjšega, manj.

Prav tako morajo biti utrjena merila za delitev sredstev iz teh skladov, da jih bodo dobili najprej in največ tisti, ki so najbolj potrebni. Le tako bo mogoče že na začetku odpraviti plodna tla za oblikovanje raznih privilegijev in seveda s tem tudi elit, kajti zavedati se je treba, da se elite oblikujejo tam, kjer ni meril, ki bi bile v skladu z ustavnimi načeli in kjer za to nastajajo možnosti. Oblikovanje takih elit se zmeraj najprej vrši tam, kjer je zaradi pomanjkanja takih meril možno prisvajanje rezultatov tujega dela, privilegijev itd. Ta zakonitost je dovolj jasna in tam, kjer takih meril ni, ali pa se jih ne držijo dosledno, je obstoj takih elit več kot jasen.

Podobni odnosi veljajo med TOZD znotraj organizacije združenega dela. Ti odnosi se urejajo s samoupravnimi sporazumi. Na prvem mestu je seveda socialna varnost delavcev, in sicer

delavcev tistih TOZD, ki niso po svojih krivdi zašle v gospodarske težave. Taki TOZD je treba pomagati, prav tako pa je treba poskrbeti za delavce, ne glede na to, ali je zašla TOZD v take težave po svoji alj tuji krivdi. Potrebno je poskrbeti za njihovo prekvalifikacijo, za drugačno zaposlitev tudi v primerih, ko postane njihovo dosedanje delo zaradi tehnoloških sprememb odveč.

Posebej velja omeniti, da sodi v to poglavje o solidarnosti tudi obveznost vsake TOZD od skupnih skladov v OZD in da se jih nobena od njih ne more »znebiti«. To vlaganje je utemeljeno bolj na ekonomski podlagi, ima pa brez dvoma svoje socialne posledice in učinke. Nobena od TOZD ne more biti privilegirana tako, da bi bila brez razloga oproščena teh prispevkov, prav tako pa je stvar solidarnosti, da se ne zahteva tega od tistega, ki tega ne zmore.

Pri teh stvareh so možne zlorabe in o njih smo že pisali, vendar se mi zdi vredno poudarjati v zvezi s tem še to: Tudi za vlaganje v skupne sklade ali pa za oprostitvev teh obveznosti morajo biti ustvarjena merila, sicer pride do takih posledic, ko so na primer, če za merilo upoštevamo zgolj mehanski izračun glede na višino ustvarjenega »dobička« v posamezni TOZD. Pri merilih moramo upoštevati še vse druge prvine, kot so npr. pogoji dela, narava dela v proizvodnem postopku, položaj na trgu, če gre za finalni izdelek itd., itd.

Vsaka TOZD ima svoje specifične prvine pri ugotavljanju teh meril, saj ima svoje specifične pogoje in tudi proizvodnjo, toda glede na to, morajo biti merila za vse TOZD in OZD enotna, sicer se ustvarjajo privilegiji, iz tega elite itd., itd.

Dogovorji med TOZD in OZD z različno dejavnostjo bodo učinkoviti šele tedaj, če bo veljala solidarnost kot temelj sodelovanja in skupnega nastopanja in v enaki meri solidarnost v splošnih obveznostih do družbe.

Ponatis iz DELA.

Nekatere značilne novosti v osnutku ustave

Oba osnutka ustave, slovenski in jugoslovanski, prinašata vrsto novosti, ki so velikega pomena za ves nadaljnji razvoj. Marsikdo se sprašuje, ali je potrebno, da sprejemo novo ustavo! Vendar, razvoj v sodobnem, modernem času je tako hiter, skokovit in vsestranski, zato ga moramo dohajati tudi z ustavno ureditvijo. Celo več: obvladovati ga moramo ter usmerjati in mu nakazovati perspektivo.

Tako zahtevno nalogo pa zmore samo ustava, kot najširši družbeni dogovor, ki je obenem podlaga za družbeni oziroma državni red.

Kako smo urejali medsebojne odnose v naši socialistični samoupravni skupnosti doslej?

Da bi bolje razumeli pomen in bistvo sedanjih sprememb in novosti, moramo z nekaj besedami poseči v preteklost!

Prvo jugoslovansko ustavo smo sprejeli v letu 1946 na temelju sklepov drugega zasedanja AVNOJ, ki je uzakonilo pridobitve revolucije in narodnoosvobodilnega boja. Zato prva ustava uzakonja oblast delavskega razreda in državno lastnino nad sredstvi za delo in narodnim bogastvom. Država v tem obdobju razpolaga tudi s presežno vrednostjo in jo razporeja v plansko gospodarstvo.

Leta 1950 pa v našem razvoju pomeni zgodovinski prelom. Z uzakonitvijo samoupravljanja in volitvami delavskih svetov so postavljeni temelji za nov družbeni odnos: družbeno lastnino nad proizvajalnimi sredstvi. Začenja se uresničevati načelo osvobajanja človeka, ki prevzema v upravljanje sredstva za delo in tako izključuje posrednika zasebnega lastnika in državo.

Nova ustava v letu 1963 je z ustavnim zakonom uzakonila samoupravo proizvajalcev v gospodarstvu in na vseh drugih področjih in tako uveljavila doslej še neznan model ustave, ki odpira pot v socialistično samoupravno družbo.

Takšen razvoj je v svojih znanstvenih delih predvidel veliki družboslovec in mislec Karl Marks.

Vendar pa se te najnaprednejše ustavne rešitve niso tako hitro uresničevale tudi v vsakdanji praksi ali v resničnem življenju. Vsebinska preobrazba medsebojnih odnosov je mnogo bolj težavna in dolgotrajna, ker zahteva tudi oblikovanje človeka v novem duhu samoupravljanja, kajti človek — proizvajalec in ustvarjalec je nosilec vsega razvoja.

Samoupravljanje kot temeljni družbeni odnos ne more biti dovolj učinkovito, če ni dosledno izvedeno na vseh področjih združenega dela in tudi v družbeno-političnem sistemu oblasti v občinah, republikah in federaciji. Tudi na teh področjih je treba zagotoviti oblast delavcev, obenem pa zmanjševati vlogo države in krepiti samoupravljanje.

Da bi uresničili zastavljeno usmeritev in izbojevali bitko za uveljavitev samouprave na vseh področjih, so bila v letih 1968 in 1971 sprejeta nova ustavna dopolnila in osnutek nove ustave v letošnjem letu. Z vsemi novostmi, ki so jih vsebovala ustavna dopolnila in sedanji osnutek ustave samo odpravljamo ovire, ki so napoti zastavljeni usmeritvi in pospešujemo razvoj v smer prenašanja pristojnosti v odločanju iz najvišjih državnih teles na delovne skupnosti občine in republike.

Delavska ustavna dopolnila so samo začetek uveljavljanja neposredne samouprave v zboru delavcev in v samoupravnih skupinah. V ustavnih dopolnilih in v osnutku nove ustave je jasno opredeljena pravica, da delavec odloča o delu in sredstvih, da odloča o dohodku in ureja medsebojna razmerja. Te ustavne pravice ni mogoče odtujevati ali kratiti. Prav tako ni mogoče prilaščati tujega presežnega dela. Delavci na vseh področjih združenega dela so enakopravni v svojih pravicah in dolžnostih. To velja za tiste, ki ustvarjajo materialne dobrine ali duhovne vrednote — vsi so dolžni gospodariti in razpolagati z družbenimi sredstvi kot dobri gospodarji. Osnovni vrednoti iz ustave, to sta vzajemnost in solidarnost, morata biti prevladujoč odnos pri urejanju medsebojnih zadev, socialna vrednota in posebnost socialističnega humanizma. Vse odnose na tej podlagi je mogoče urejati s samoupravnim sporazumom in družbenim dogovorom.

Da bi omogočili boljše pogoje za gospodarjenje, za ugotavljanje in delitev dohodka ter samoupravno odločanje o dohodku postavlja osnutek ustave ustanavljanje TOZD kot pravico in DOLŽNOST delavcev.

Delavci po ustavi odločajo tudi o tistem delu dohodka, ki se namenja za razširitev materialne osnove dela (investicije) in za skupne družbene potrebe, za zdravstvo, izobraževanje, socialno zavarovanje in drugo.

Novost v ustavnem osnutku je nov odnos med proizvodnjo in banko ter proizvodnjo in trgovino. SAMO ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA lahko ustanovijo interno banko s samoupravnim sporazumom in združujejo sredstva v obliki depozitov in hranilnih vlog. Občina in republika ne moreta ustanoviti banke. Vložena sredstva so last vlagateljev. Med proizvodnjo in trgovino je po ustavi obvez-

no sodelovanje po načelih samoupravnega združevanja sredstev, skupnega vlaganja in prevzemanja rizika in skupnega deleža pri dohodku.

Kakšne rešitve prinaša osnutek nove ustave, da bi dosledno uresničili samoupravo ter večjo vlogo delovnega človeka tudi v političnem sistemu?

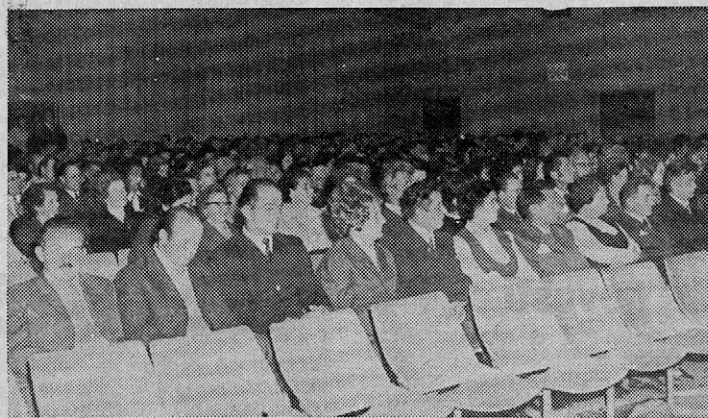
Petindvajseto ustavno dopolnilo SRS in osnutek nove ustave opredeljujeta republiko kot državo, ki temelji na suverenosti naroda ter na oblasti in samoupravljanju delavcev. Tako je tudi z ustavo zagotovljena večja vloga SAMOUPRAVLJANJU KOT DRŽAVNI OBLASTI, ki bo s prenašanjem gospodarskih in drugih nalog na temeljne organizacije združenega dela, v podrejenem položaju.

Ključ za opredelitev vodilne vloge delavcev tudi v oblasti, v občini, republikah in krajevnih skupnosti, koder se odloča o širših družbenih interesih, najdemo v četrtem ustavnem načelu, koder je zelo konkretno obdelana ta vloga. Tam je jasno postavljena zahteva, da delavci in vsi delovni ljudje razvijajo socialistično samoupravno demokracijo kot posebno obliko diktature proletariata s tem, ko uresničujejo podružabljanje politične oblasti tudi v političnem sistemu.

Uveljavitev te naloge bo mogoča z delegatskim odnosom, kot povsem nove in izvirne oblike dosledno izvedene samouprave na vseh ravneh odločanja — tudi v skupščinskem sistemu. Delegatske odnose bomo začeli graditi v temeljni organizaciji združenega dela in v krajevni skupnosti, ko bomo volili delegacije na zborih delavcev in občanov.

Delegacije pa bodo na posebnih konferencah delegatov za posamezne panoge in dejavnosti združenega dela volile

(Nadaljevanje na strani 4)

Udeleženci proslave 25-letnice podjetja

SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV

CDS

1. Svet za družbeni standard naj do konca leta pripravi predlog regresiranja družbene prehrane enotno za vse TOZD odnosno enote.

2. Sklepi, sprejeti na XVII. in XVIII. zasedanju ostanejo načelno v veljavi.

3. Potrebno je izvršiti analizo negativnih postavk, ki nam zmanjšujejo ostanek dohodka.

Tov. direktor naj po izdanih analizah izda konkretne zadolžitve vsem merodajnim, ki lahko vplivajo na negativne postavke, da te zmanjšajo na minimum.

4. Glede na izraženo problematiko obeh vodij tovarn, ki se nanaša na bojazen nedoseganja plana, naj kolegij prouči celotno vprašanje, zavzame konkretne sklepe in jih posreduje CDS.

5. Služba za osebne dohodke naj pripravi predlog za obračun OD za mesec september oz. oktober, ki bi bil bolj elastičen v zvezi z doseženimi rezultati po sanacijskem programu.

6. Potrdili so popravke 72., 75., 76., 123. in 144. člena pravilnika o delovnih razmerjih in odgovornosti.

7. Potrdil je komisijo za pripravo osnutka samoupravnega sporazuma o združevanju in o medsebojnih delovnih razmerjih v združenem delu.

8. Izvolil je tov. Jožeta Marolta kot delegata v Temeljno telesnokulturno skupnost Radovljica.

9. Program za GN nosilce v Podnartu naj do 1. 1. 1974 izdelajo službe.

10. Delavcem, ki so bili začasno premeščeni v druge enote, bodo povrnjeni prevozni stroški v celoti.

Pri stalni premestitvi pa velja določilo o prevoznih stroških kakor za vse ostale člane kolektiva (— 20,00 din).

SVET ZA DRUŽBENI STANDARD

Hišnemu svetu na obratu Gorje je odbrnil dotacijo za popravilo stavbe v višini do 30.000,— din.

SVET ZA IZOBRAŽEVANJE

1. Sklenil je, da povrnemo stroške šolanja vsem kandidatom, ki so se vpisali v delovodsko lesno šolo pri DU v Radovljici.

2. Referent za izobraževanje naj organizira tečaj za voznike vilicarjev, tečaj nemščine in italijanščine ter tečaj ozkega profila.

SVET ZA REKLAMACIJE IN INVENTURO

1. Potrdil je inventurni elaborat vrat. Viške in manjke je knjižiti na izredne dohodke in izredne izdatke.

2. Imenoval je komisije in podkomisije za redno letno inventuro.

3. Potrdil je reklamacijo za vrata v višini 92.045,25 din.

4. Vodja prodaje in vodje tovarn skupaj s kontrolno službo uredijo vprašanje reklamacij na terenu in upravljanja servisa.

Novi izdelki v naši proizvodnji

Plan je sestavljen in potrjen. Izdelali bomo 700.000 m² opažnih plošč. Po novem letu začnemo z vso vneto ustvarjati ta plan. Nekaj mesecev je vse v redu, plošče se proizvajajo po planu vsak mesec bolje, tudi prodaja gre odlično od rok, plošč še primanjkuje. Računamo, da bomo z novo tehnologijo v novi hali proizvodnjo še povečali in s tem zadovoljili naše kupce obenem pa olajšali delo posamezniku, posebno močno delo. Sredi leta pa se stvar popolnoma spremeni. Plošče ne gredo več v taki količini. V inozemstvu so zavrtle investicije v gradbeništvo s tem pa odkup naših plošč, glavnega izvoznega artikla, ki nam je ustvarjal do sedaj največji dohodek. Znašli smo se pred velikim problemom. Kaj bomo pa sedaj. Ljudje so ugibali med seboj in širili različne vesti, resnične in neresnične. Prodaja je začela s prodajo žaganega lesa, kateremu je cena zelo poskočila. Na račun žaganega lesa za izvoz je proizvodnja opažnih plošč zmanjšana za tretjino. Planska služba zagotavlja, da je bolje, da so delavci iz oddelka opažnih plošč doma in prejemajo OD, kot pa da proizvajajo plošče na zalogo. Cena žaganega lesa bi te OD pokrila. Do take situacije ni prišlo, ker so delavci v tem času v večini koristili letni dopust, večje število zaposlenih pa je bilo tudi zaposlenih pri odpremi žaganega lesa. V zadnjem času pa je opaziti tudi upadanje izvoza žaganega lesa, dopusti so v večini izkoriščeni in je vprašanje, kaj bomo delali, še vedno aktualno.

Kaj bomo delali? Planira se da bi žaga obratovala v polni 2 izmeni, ravno tako ISO-SPAN. Izdelava plošč se planira okoli 2000 m² na dan, ostale kapacitete v oddelku opažnih plošč in mizarska delavnica pa bi se zaposlila z novimi izdelki. Najbolj zanimiv izdelek in tudi po dohodku ugoden izdelek je podnožje mize, katerega ponuja Slovenijales za kompletacijo svojih izdelkov. Slovenijales te mize izvažajo v ZDA, kar je tudi ugodno za nas, ker je to izvozen artikel. Izdelek je izdelan iz smrekovega lesa boljše kvalitete, izdelava mora biti solidna, posebno pri krpanju, kjer niso zaželeni strojne krpice, pač pa ročno delo. Vzrasle manjše grče so celo zaželene. Poraba lesa za en komad mize je skoraj enak porabi za 1 m² plošče. Predstavniki Slovenijalesa zagotavljajo, da je možno izvoziti teh artiklov neomejeno količino. Proizvodnja ne bi bila tako zahtevna. Večji problem bi bil s končno obdelavo, ker v oddelku opažnih plošč večina zaposlenih ni vajena finejše obdelave lesa kot je luženje in lakiranje. Ker pa je izdelek finančno zanimiv, upam, da bomo tudi te probleme premostili.

Drug izdelek, ki je tudi zanimiv predvsem zaradi druge vrste lesa so bukove letve. Letve se izvažajo, ne zahtevajo posebne obdelave in izkorišča se les, ki ga do sedaj nismo uvrščali v našo predelavo, vendar bi nam zapolnil proste kapacitete tako v žagi kot tudi v oddelku opažnih plošč. Zraven pa moramo upoštevati, da je tudi cena ugodna. Večje preglatve nam bo delalo sušenje, ker bukov les zahteva milejši režim sušenja in daljši čas kot smrekov les.

Ostala obdelava je pa čisto enostavna.

Iz navedenih predvidevanj je vodstvo tovarne naredilo plan zaposlenih po posameznih proizvodnih in ugotovilo, da nam delovne sile primanjkuje predvsem moške, ne pa obratno. Zato naj nas nikar ne skrbi, kaj bomo delali jutri.

Lepo smo proslavili jubilej

V soboto, 22. septembra 73 smo člani kolektiva in upokojenci naše delovne organizacije proslavili 25-letnico obstoja podjetja.

Že pred 16. uro so se pred festivalno dvorano na Bledu oglašili ubrani zvoki godbe na pihala iz Gorij. Mimoidoče in prihajajoče so opozarjali, da se pričinja slovesnost. Pred festivalno dvorano so se pričeli ustavljati avtobusi, ki so imeli nalepke z zaščitnim znakom našega podjetja. Ne, te nalepke niso bile znak lastnika avtobusov pač pa so pomenile, da so ti avtobusi to popoldne in ta večer na razpolago le članom kolektiva LIP Bled.

Zvoki godbe so prihajajoče privabljali v svojo bližino med množico so se znašli tudi nekateri turisti, ki so še na Bledu, ker so verjetno mislili, da bodo lahko prisostvovali koncertu godbe na pihala.

Pred festivalno dvorano in v njej je postajalo vse bolj živahno. Povabljeni — člani in upokojenci kolektiva, povabljeni gostje, predstavniki družbeno političnih organizacij občine Radovljica in Jesenice ter predstavniki naših poslovnih partnerjev so zasedli mesta v dvorani in čakali na pričetek slavnostnega dela proslave.

Na oder so prišli člani godbe na pihala, vsi v narodnih nošah. Zvoki njihovih instrumentov so naznanili pričetek. Začetne, pozdravne besede nam je izrekel predsednik CDS tov. Franci Lap, ki je nato zaprosil tov. direktorja dipl. ing. Jurija Hočevarja, da nam je podal kratek pregled

prehojene poti in nalog ter načrtov za prihodnost.

Slavnostnemu govoru je sledil kulturni program, ki so ga izvajali že omenjena godba na pihala iz Gorij, pevci Vilma Bukovčeva, Rajko Koritnik in Marcel Ostaševski, pianist Andrej Jarc, recitatorja Alenka Svetelova in Saša Miklavc, kitarist Igor Kregar, pevci Koroškega akademškega okteta, kulturni program pa je vodil in povezoval Branko Dobravc. Vsi nastopajoči so bili za kvalitetno izvajanje nagrajeni z navdušenim ploskanjem poslušalcev.

Zal pa ne morem mimo tega, da ne bi omenil »visoke kulturne ravni« nekaterih članov našega kolektiva, katerih obnašanje je prej spadalo v gostilno, kakor med to svečano vzdušje.

Kljub vsemu lahko zapišem, da je večini navzočih kulturni program ugaljal, saj je bil zelo pester.

Med nami so bili mnogi naši nekdanji sodelavci, ki so že v zaslužnem pokoju. Počutili so se dobro, ker nismo pozabili nanje in jih še vedno štejem kot člane kolektiva. Seveda smo se med srečanji in pomenki spomnili tudi mnogih, ki se zaradi bolezni niso mogli udeležiti te proslave pa tudi tistih, ki so mnogo let svojega dela in znanja dali za razvoj naše delovne organizacije, pa jih ni več med nami.

Po zaključku kulturnega programa je prišla na vrsto podelitev nagrad članom našega kolektiva za njihovo deset in dvajsetletno delo, godba na pihala pa je za slovo zaigrala še splet dalmatinskih in drugih napevov.

Po dve in polurnem programu smo se iz festivalne dvorane preselili v prostore kazine, kjer se je začel družabni del. Tu smo bili lepo pogoščeni ob dobri kapljici pa so se v prijetnem vzdušju srečavali sodelavci oddelkov in tovarn, se pomenkovali o delu in o življenju izven podjetja.

Toman Jože

Koliko je še bolj črna tema

V prvi polovici septembra in dvakrat že v avgustu smo ostali brez električne energije.

Tako se nam je poleg tegob in težav, ki so se pojavile v letošnjem letu kot so zmanjšanje prodaje plošč, zmanjšanje cen na zunanjem trgu, zamrznjenje cen na domačem tržišču, povečanje cen surovinam, pomanjkanju cementa pridružila še redukcija električne energije.

Pričelo se je v avgustu; enkrat z izpadom jugoslovanskega elektroenergetskega sistema in enkrat samo slovenskega. V septembru pa je 3. 9. prišel prvi telegram: »Zaradi izredno kritične elektroenergetske situacije v sistemu Slovenije je nujno, da reducirate vaš odjem električne energije za 15 % od pogodbene količine. Omejitev velja od 4. 9. dalje za vse tri izmene, stop O prekinitvi redukcije boste pravočasno obveščeni.«

Takoj smo pregledali pogodbo, izračunali dovoljeno dnevno porabo, uvedli odčitavanje števec in evidenco o potrošnji električne energije. In potem vsak dan nov telegram, včasih tudi po dva, no, pa saj ni bilo potrebno toliko telegramov, ker smo imeli odklope že pred obvestilom, včasih tudi brez telefonskega obvestila. Po 21. 9. se je situacija nekoliko izboljšala, s 24. 9. pa je bila po izdatnem deževju redukcija zaenkrat popolnoma ukinjena.

Najbolj je bila prizadeta predelava s 46 urami izpada, nato

Iso-span s 40 urami zastoja ter nato mizarska, kovinski in žaga s 36 urami zastoja. Če vse zastoje preračunamo v vrednost ugotovimo, da je izpada proizvodnje za 1,303.900.— din ter zaradi tega zmanjšanje mase kritja 490.266 din. Poleg tega nastanejo ob nenapovedani prekinitvi dodatni stroški v Iso-spanu, ko se pokvari pripravljena masa ter v predelavi okvara plošč, ki so v momentu izpada v stiskalnici, uničenje pripravljenega lepila in drugi manjši stroški, ki se sploh ne registrirajo. V septembru je teh stroškov 10.340.— din.

Jasno je, da je poleg tega pri oceni škode upoštevati tudi zaposlene, ki bomo izgubili zaradi redukcije del osebnih dohodkov, poleg tega pa bo zaradi manjših osebnih dohodkov tudi manj sredstev v proračunih, socialnem zavarovanju in šolstvu.

Najbrže, da nam je taka energetska situacija v Sloveniji povzročila tudi moralno-politično škodo, saj v času pospešenih priprav na sprejetje novih ustav, statutov in samoupravnih sporazumov niso zagotovljeni osnovni pogoji za delo.

-jt

Dopisujte v naše glasilo!

Nekatere značilne novosti ...

(Nadaljevanje s strani 3)

delegatke za občinsko skupščino, ki bo imela dva zbora: enotni zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti.

Vnaši občini bosta oba delegatska zbora združevala 80 delegatov, 50 v enotnem zboru združenega dela in 30 v zboru krajevnih skupnosti.

Dosedanjega odbornika ali poslanca v novem sistemu ne bo več. Namesto političnega odločanja in preglasovanja se bo pri delegatskem odnosu uveljavilo samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje.

Zato je tudi naloga delegata mnogo zahtevnejša, ker se bo moral dogovarjati in poslušati mnenja zbora delavcev ter njihove zahteve prenašati v skupščino, nato pa spet obveščati delavce v TOZD in krajevni skupnosti, kakšne sklepe je sprejemala skupščina. Delegati bodo morali biti razgledani, o vsem dobro obveščeni, sproti bodo morali spremljati vse tekoče zadeve doma v TOZD in v skupščini. Kadar bodo obravnavali pomembne zadeve, bodo morali pokazati odločnost in zavzetost za interese delavcev in biti nepopustljivi. Le tako bomo premagali vsak poizkus tehnokratizma in birokratizma, ali kot rečeno po domače: samovoljnega ravnarja s človekom kot z objektom, ki nič ne pomeni, in da vse lahko opraviš namesto njega, ker ni sposoben, da bi odločal o pomembnih zadevah. Takšno pojmovanje smo že premagali, dosledno pa mu bomo izpodrezali vse korenine, če bomo človeka proizvajalca in ustvarjalca resnično postavili v vlogo odločanja, obenem pa ga za to nalogo usposabljali, osvobodili in spodbujali z uveljavljanjem takih odnosov, da se bo v svoji sredini lahko uveljavil.

Ne potrebujemo ljudi, ki bi upravljali v imenu delavcev, gradimo takšne odnose, da bodo sami upravljali.

Delovni človek in bodoči nosilec oblasti v delegatskem zboru bo sprejemal pomembne družbene odločitve. Delegatski zbori združenega dela bodo zamenjali tudi dosedanje politične zbore, kot so občinski zbor, republiški in družbenopolitični zbor v federaciji. Njihove pristojnosti odločanja bodo sprejeli sami. To pa je pomemben korak naprej pri uveljavljanju predstavnikov združenega dela pri političnem odločanju.

Vendar bomo morali biti pri uveljavljanju takih pristojnosti dosledni, da bo imel glas delovnih ljudi svojo težo in veljavo. Formalnim pravicam moramo dati tudi vsebinsko obeležje pri uvajanju takega odločanja v prakso. Delegatskim zborom bodo zato v pomoč takoimenovani politično izvršilna telesa: v občini občinski svet, v republiki pa republiški svet. Najvišje samoupravno telo v občini pa bo splošni zbor, ki ga bosta sestavljala oba delegatska zbora in delegacija družbenopolitičnih organizacij, v republiki pa bo tak organ predsedstvo republike.

Jože Bohinjec

Noč v Soteski

V noči od nedelje na ponedeljek 22/23. julija 1973 je ob 20.30 zažarelo nebo nad Tovarno lesne moke v Soteski — izbruhnil je požar. Nočni čuvaj tov. Alojz Tonejc in stanovalci so se nenadoma znašli sredi nevihte in prasketanja ognja, ki je že v prvih sekundah planil iz spodnjih v gornje prostore, do ostrešja. Zmanjkalo je električnega toka, telefonska zveza je bila prekinjena. Maloštevilni prebivalci v Soteski so se sami spoprijeli z ognjem. Naključni avtomobilist je prenesel na Bled gasilcem obvestilo o požaru v Soteski. Ob 23.49 je blejska požarna sirena oznanila požar in že ob 0.04 je prvih pet mož prostovoljnih gasilcev, odbrzelo z avtom in brizgalno v Sotesko. Ob 0.08 je prišla naslednja skupina devetih mož z Bleda ob 0.30 še 14 mož — gasilcev Bohinjske Bele.

Med tem si je nočni čuvaj v Soteski Tonejc sam prizadeval omejiti ognjene zublje. Prisebno je aktiviral turbinski pogon tovarniške požarne brizgalne in sam pričel z gašenjem jedra požara. Sele gasilci so ga zamenjali pri nevarnem delu. Ko so gasilci usmerili močne vodne curke, je bila Soteska ena sama velika baklja. Ognjena kupola je počasaj ugašala in kmalu je le še tleče pogorišče kazalo učinkovitost gasilske akcije.

Na kraj dogodka je prispela tudi patrula LM Bled in direktor podjetja, ki ga je telefonično obvestil dežurni milice na Bledu.

Zaradi prekinjenih zvez (pošt-nih telefoničnih, železniškega telefona, WK, teleprint., je direk-

tor okrog tretje ure ponoči osebno obvestil vodjo Tovarne Bohinj in tovarniške gasilce, ki so zamenjali moštvo v Soteski pri čevanju pogorišča in odstranjevanju še vedno nastajajočih požarnih jeder. Delo je trajalo še vse dopoldne.

Čiščenje in zavarovanje pogorišča je prevzela posebna skupina naših delavcev.

Obrat Soteska je uničen, zaloga lesne moke prav tako. Potrošniki lesne moke so se znašli pred neprijetnim dejstvom, da so ostali brez surovine za proizvodnjo. Za cenitev škode je bila imenovana posebna komisija v soglasju z Zavarovalnico Sava. Škoda še ni ocenjena.

Vzrok požara je po neslužbeni ugotovitvi udar strele v električno instalacijo.

Prihodnost proizvodnje lesne moke še ni določena. Obstoji možnost, da jo bomo obnovili s pomočjo kolektivov, katerih proizvodnja je vezana na pre-skrbo z lesno moko naše proizvodnje, alj da bomo proizvodnjo opustili in morda še uporabno opremo prepustili zainteresiranim kupcem lesne moke. Letno proizvodnjo lesne moke 800 ton smo uspešno prodajali kupcem:

1. CHEMA Ljubljana za CHROMOS Zagreb
2. TEOL Ljubljana

3. SVIT Kamnik
4. DONIT Medvode
5. ZELEZARNA Jesenice
6. TOKO Domžale
7. ELEKTRODA Zagreb
8. UNIMA Sarajevo
9. ALMERIA Zagreb idr.

za proizvodnjo eksplozivov, elektrod, barv, brusil in drugo.

Lesna moka naše proizvodnje je izredne kvalitete, ker je izdelana iz čiste žagovine smrekovega lesa. Nadomestilo za izpadlo količino bodo potrošniki morali uvoziti, ker domače proizvodnje ni.

V oktobru bomo poklicali na razgovor naše partnerje, da se z njimi dogovorimo o umestnosti morebitne obnovitve tovarne lesne moke v Soteski.

Lokacija v Soteski je primer-na tudi v prihodnje in bi bila obnova upravičena le na istem mestu.

Prizadevnim gasilcem smo izrekli v imenu delovne skupnosti zahvalo za požrtvovalno delo.

Vodilni kadri gasilskih društev so nam v razgovoru predočili, da bi bilo gašenje s topom na peno ali vodo mnogo bolj učinkovito, zato bi bilo potrebno tak top tudi nabaviti.

Predvsem smo ob tem požaru spoznali, da so zveze nezadostne in nezanesljive. Na relaciji Bled — Bohinj je bila uporabna le cesta in avto.

Kulturni del programa na proslavi

Pomen in bodočnost obveščanja v delovnih organizacijah

Delavska univerza »Tomo Brejc« iz Kranja je v času od 10. do 15. 9. 1973 organizirala seminar o zasnovi vsebine in oblikovanju prispevkov za glasila delovnih organizacij.

Med sedemindvajsetimi udeleženci iz različnih krajev Slovenije sem zastopala našo delovno organizacijo, seveda le kar zadeva izdajanje glasila. Pod vodstvom tov. Dušana Rebolja smo predelali zgoščen program predavanj, povezanih z izmenjavo praktičnih izkušenj pri vsebinskem in oblikovnem pripravljanju glasila.

Po sklepih predsedstva ZKJ in predsedstva svezne konference SZDLJ o nekaterih aktualnih vprašanih informativne dejavnosti in resolucij o informiranju v samoupravljajni družbi in nalogah SZDL se jasno izražajo stališča, ki so privedla do sprememb v zakonodajni ureditvi javnega obveščanja. S spremembami v naši družbi, ki ima za cilj utrditi oblasti delovnega človeka — neposrednega izvrševalca, so se morali spremeniti tudi odnosi, ki so vladali v sistemu informiranja. Treba je razvijati tak sistem odnosov na področju javnega informiranja, ki ustrezno naravi samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije, zagotavlja vsebinsko podružbljanje informacij, organsko spajanje informativne dejavnosti z interesi združenih proizvajalcev. Povečan neposredni vpliv delovnih ljudi na vse oblike in nivoje odločanja zahteva nov sistem informacij, ki bo zagotavljal hitrejšo kroženje informacij v obeh smereh. Popolno in resnično informiranje je eden izmed temeljev samoupravljanja.

V vseh organih in organizacijah je treba zagotoviti javnost dela in tako omogočiti delovnemu človeku, da se stalno seznanja z delom svojih organov in organizacij ter da vpliva na njihovo delo.

V organizacijah združenega dela se informiranje kot pogoj samoupravljalne aktivnosti najbolj neposredno potrjuje. Za kvalificirano udeležbo pri oblikovanju, sprejemanju in izvajanju politike morajo delovni ljudje poznati čim več dejstev in argumentov, ki so pomembni za

njihovo opredeljevanje in odločanje.

Pri tem igrajo pomembno vlogo glasila delovnih skupnosti v organizacijah združenega dela, ki morajo postati tribuna vseh delovnih ljudi v organizaciji združenega dela. Ker sega vpliv glasil delovnih skupnosti čisto prek okvira organizacije združenega dela, je treba omogočiti vsem zainteresiranim organom in organizacijam vpliv na ta glasila.

Obveščanje preko glasil pa mora biti seveda celovito, objektivno, pravočasno in prilagojeno sposobnostim razumevanja tistih, ki jim je namenjeno. To izhodišče postavlja namen glasila v odnos do samoupravljanja. Glasilo se pojmuje kot eno izmed sredstev, s katerim je mogoče pripomoči k temu, da bi zaposleni bili toliko informirani, da bi bil vsaj s te plati izpolnjen pogoj za njihovo dejansko aktivno vključevanje v samoupravljanje.

Da bo glasilo opravilo svoje poslanstvo preberite spodaj navedene točke:

1. Bistveno pomembnejše mesto, kot so ga imele doselej, bi v glasilih morale dobiti takoimenovane »ekonomske informacije«, to je informacije o realizaciji proizvodnih in finančnih, letnih in periodičnih načrtih, o uspehu oziroma neuspehu na tržišču, zalogah, produktivnosti itd. delovne organizacije. Sem spada tudi zahteva po »primerjalnih informacijah«, ki bi omogočile delavcem primerjati rezultate lastne delovne organizacije z rezultati drugih delovnih organizacij znotraj iste skupine ali nogo dejavnosti.

2. V skladu z izhodiščem, naj glasilo pomeni predvsem sredstvo obveščanja zaposlenih o dogajanju znotraj delovne organizacije. Izkazalo se je namreč, da glasila določajo premalo prostora nekaterim vprašanjem in sicer ekonomskim informacijam, notranjim odnosom, delu strokovnih služb.

3. Da bi delavci lahko uspešno sodelovali pri upravljanju, morajo biti o dogodkih pravočasno seznanjeni. Za vplivanje na odločitve je treba, preden so sprejete in da bodo sprejete, poznati njihovo vsebino, alternative in posledice. Izkazalo se je, da se o tem kaj bo, torej o dogodkih, ki se šele bodo

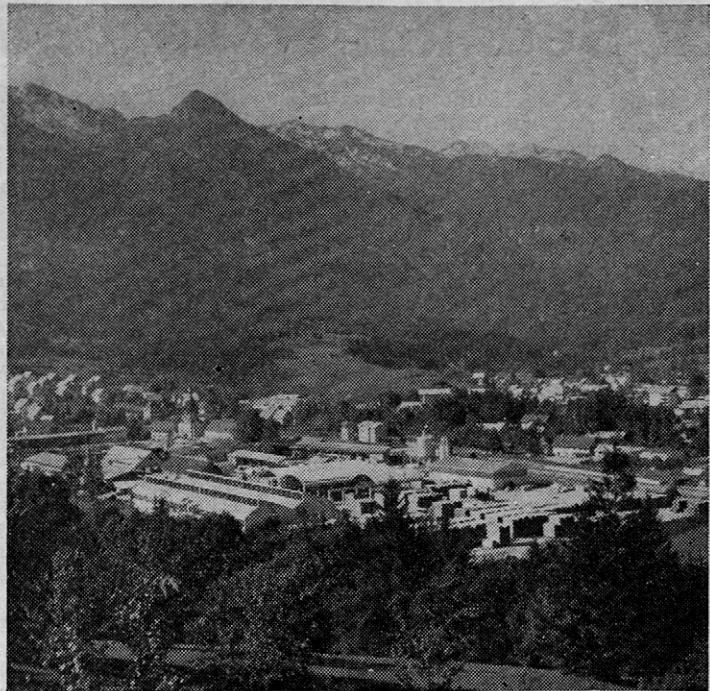
zgodili, tako malo piše, da lahko brez zadržkov rečemo, da glasila vse preveč obveščajo o tem, kar se je že zgodilo, kar je že preteklost in bistveno premalo o prihodnjih dogodkih. Takšna vsebina ne omogoča aktivnega vključevanja v samoupravne procese. Lahko bi trdila celo več: da je odsev in izvor pojmovanja, da večina delavcev ne more in ne sme aktivno sodelovati. Z drugimi besedami: takšno strukturo vsebine (glede na čas, v katerem opisuje dogodke) omejuje samoupravljanje na pravico biti informiran. Ne kaže pozabiti na dejstvo, da je že sprejete ukrepe težko spreminjati; da ljudje tisto, kar se o nas sklepa in pri čemer ne sodelujemo, apriori sprejemamo z nezaupanjem, negodovanjem, odporom itd.

4. Vsebinsko glasila je preveč subjektivna in avtorji le izjemoma ocenjujejo dogodke. Seveda je pisati angažirano bistveno težje in najbrž zahteva predvsem drugačen položaj uredništva. Pri nas se le stežka sprijaznimo s kritiko in zlasti s »cenzuro« v delovnih organizacijah, pri tem nismo posebno širokogrudni. Vendar brez odprte, direktne, brezobzirne (Marx) kritike obstoječih razmer ni mogoče spreminjati in izboljševati.

5. Pokazalo se je, da med avtorji prispevkov absolutno prevladujejo vodilni delavci in uredništvo glasila. Najbrž takšna struktura tudi zmanjšuje verjetnost vrednotenja, predvsem pa kvalitete posameznih pojavov. Kot ena izmed akcijskih načel bi se morala sprejeti zahteva, da se glasilo bolj odpre širšemu številu članov kolektiva, zlasti tistim, ki niso na vodilnih mestih. Ti pisci bi po vsej verjetnosti vnašali na razmere v delovni organizaciji drugačne poglede kot pa jih imajo vodilni.

Naj na koncu še enkrat poudarim, da naštetih predlogi izhajajo iz opredelitve, da je osnovna naloga glasila delovne organizacije obveščati zaposlene o razmerah znotraj organizacije. Za takšno funkcijo glasila pa bo najbrž nujno povečati njegovo samostojnost, odpraviti vseh vrst »cenzure« itd. To pa bo mogoče le ob splošni demokratičnejši odnosov.

Silva Jeglič

Pogled na tovarno Bohinj

Problemi iz področja varnosti v novi proizvodni hali opažnih elementov v Bohinjski Bistrici

V letošnjem letu je stekla proizvodnja opažnih plošč v novi hali in s tem v zvezi se je tudi prešlo na dvoizmensko obratovanje. Toliko osvojeva nočna izmena je bila s tem popolnoma odpravljena, v zadovoljstvo vseh, zlasti žena. Tod z odpravo enega problema jih je nastalo več novih. Posledice teh problemov pa so, zaradi stanja, ki vlada v novi hali, lahko večje kot pa v zvezi z nočnim delom.

Obratovati se je pričelo takorekoč pod nemogočimi pogoji, če samo pomislim, da ni nikjer tekoče vode in da so vsi sanitarni prostori in sanitarije z garderobami v starem oddelku opažnih plošč in da nekateri še teh nimajo. Stiskajo se namreč v prostoru med komornimi sušilnicami, kjer je ob vsakem deževju tudi poplava.

Koliko je tu nepotrebnih potov in koliko prehladov in ostalih nevarnosti bo v zvezi s tem prinesel zimski čas. Tega raje ne naštevam. Zastavlja se nam vprašanje, ali je človek res samo toliko vreden. Od njega zahtevamo čimvečjo delovno storilnost, pozabljamo pa na osnovne norme, ki mu po vseh predpisih pripadajo. Izgleda, da je to nepomembno vprašanje, vendar ne za vse oddelke v naši delovni organizaciji.

Razumljivo je da se z uvedbo nove tehnologije in selitvijo v nove delovne prostore ne more vse prvi moment urediti. Če pa pomislim, da v tem novem pro-

storu preži na človeka najmanj petnajst nevarnosti, je to absolutno nedopustljivo, saj se otročje igramo z zdravjem in življenjem zaposlenih.

Prostori, v katerih se odvija del proizvodnje opažnih plošč, so s stališča požarne varnosti, zračnosti in svetlobe, v primerjavi s starimi prostori, več kot ugodni. Poskrbljeno je tudi za dobro ogrevanje. Vse to pa za senči ropot, ki ga povzroča nedokončana odsesovalna naprava. Kako ropot ubija delovno storilnost, je gotovo vsakemu poznano. Dušenje tega ropota je precej težavno in tudi precej neučinkovito. Vežano je na velika dodatna sredstva, ker je samo za delno zmanjšanje potrebno v vse cevne priključke vstaviti vmesne gumijaste komade, ki preprečujejo prenos zvoka po celotni napravi.

S tem ne mislim kritizirati vseh tistih, ki so si prizadevali, da je proizvodnja v novi hali stekla. Z velikim zadovoljstvom bi namreč raje pisal o novi hali, v kateri je delo varno, kjer delavcu ni treba biti akrobat predno pride do stroja, kjer se mu ni treba bati, da mu pade okensko steklo iz razbite okenske odprtine na glavo in kejr ga ne dušijo izpušni plinji viličarjev.

Toda žal ni tako, ostane nam samo vprašanje do kdaj bomo samj sebi mačeha.

A. M.

Nova lakirnica in lakiranje v tovarni Bled

Preteklo je že nekaj časa odkar je stekla naša nova lakirnica. Začeli smo s poizkusi lakov, da bi se lažje odločili za najboljšega in kar je za nas najvažnejše za najcenejšega. Izbirali smo med tremi ponudniki lakov in se nazadnje odločili za Hubolov, kislinostružajoči lak.

Lakirna proga je opremljena z najsodobnejšimi sušilnimi napravami in stroji za nanašanje laka, ki zahtevajo izkušeno delovno silo, kajti od kvalitete in priprave laka je odvisno kakšen bo končni učinek.

Prvi koraki so najtežji, kar smo opazili tudi pri nas. Vendar nam čas in praksa prinašata nove izkušnje, predvsem pa nas opozarjata kje in na kaj moramo paziti, da ne bo kasnejših reklamacij, ki so za nas vse prej kot prijetne in pohvalne.

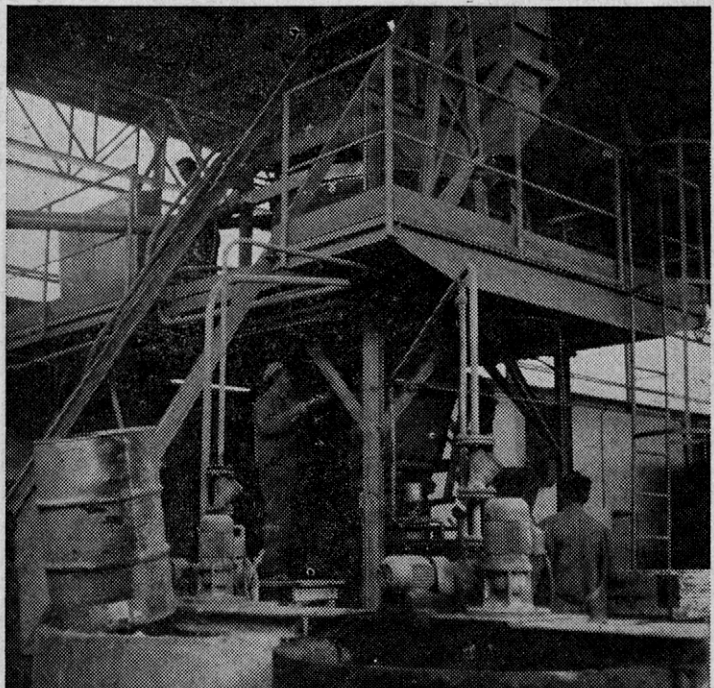
Postopek lakiranja pri furniranih vratnih krilih je pri nas sledeč: Robovi vratnih kril se najprej ročno obrusijo z brusnim papirjem, temu pa sledi dvakratno nanašanje laka s pištolo. Tako pripravljena krila se spustijo po tekočem traku skozi lakirno

progo. Najprej se površine vratnega krila očisti prah, nato predgreje in spusti skozi valjni stroj za nanos osnovnega laka. Sledi sušenje osnovne, vmesno brušenje in nanos laka s polivalnim strojem. Krila gredo nato v sušilni kanal, kjer je najprej odzračevanje z zrakom 30° C, nato sušenje in končno ohlajevanje z mrzlim zrakom. Ta postopek se ponovi še za drugo stran krila.

Pri že lakiranih krilih moramo biti zelo previdni, ker so le-ta zelo občutljiva na udarce in praske, zato mora biti tudi embalaža temu primerna.

Upamo, da bo tovarna Bled kmalu dobila toliko naročil, da bo lahko lakirnica polno zasedena.

Pretnar Jasna

Stiskalnica v »Iso-span«

Dopisujte v Glasilo!

V Seči konec sezone

Komaj se je posušilo črnilo, ko smo vas vabili, da se v čim večjem številu prigrasite za letovanje v naš počitniški dom, že vas obveščamo, da je dom spet zaprt.

V minuli sezoni je bil obiskan srednje dobro in kljub izredno lepemu in toplemu vremenu smo ga morali žal 14 dni preje zapreti. ZAKAJ? Opustili smo že nekaj let star, koristen in lep običaj, da so prav teh 14 dni bili v domu borci in delavci šibkega zdravja. Organizator tudi letos ni pozabil nanje, vendar so vodilni uslužbenci delovne organizacije izrekli svoj ne, ker ni na razpolago sredstev v te namene. Gotovo pa bodo prizadeti kljub temu zadovoljni, če bodo ugotovili, da se varčuje na vseh področjih, in ne le tam, kjer je prizadet delovni človek.

Kako je bilo v domu in kako smo poslovali, vas je delno že obvestil C. L. iz Bohinja s svojim prispevkom v Glasilo.

Upravni odbor počitniškega doma želi, da se v počitniško dejavnost vključujejo vsi člani kolektiva, da s svojimi objektivnimi predlogi pomagajo urejati vse nastajajoče pomanjkljivosti, ki so vzrok neskladnosti med cenami uslug v počitniškem domu in možnostjo koriščenja.

Cene uslug so bile v letošnjem letu resda nekoliko višje od lanskih, vendar še vedno prenizke, da bi bile ekonomске.

Očitanje se nanaša na gledanje k sosedu. Upravni odbor pogleda k sosedom le cenik alkoholnih pijač, brez alkoholne pa so bile nudene po najnižjih možnih cenah.

Cene pensiona proučuje in predlaga sindikalna organizacija, Svet za družbeni standard in še-

le nato upravni odbor počitniškega doma. Vsi pa morajo upoštevati navodila finančne službe v delovni organizaciji: poslušajte tako, da vam ne bo zmanjkalo, ker delovna organizacija ne bo v stanju pokrivati negativne razlike!

Pozanimali smo se pri sosedih, kako oni formirajo cene. Tudi njihov dom ima svojo računico in so njihove cene približno enake našim, le da pri njih ne obstoja omejitve bivanja na sedem dni. Seveda moramo pri tem upoštevati, da je pri njih višina zneska, ki ga člani kolektiva namenijo od svojega regresa 300.—din in ne 100.—, kakor pri nas.

Končno, to naj nas ne moti. Vztrajati moramo in skušati najti in izkoristiti vse možnosti, da bi uredili vse najboljše in prav.

Zakaj obratovadni čas v našem domu?

Ko smo se 22. junija poslovili od naših uslužbencev v Seči, smo bili prepričani, da bo potekalo delo v njihovi in naše zadovoljstvo. Dne 9. julija pa smo prejeli od njih dokaj »ostro« pismo. Podvzeti smo morali ukrepe, ki so seveda prinesli zadovoljstvo njim, kakšno pa drugim, ocenjujete sami.

V informacijo le to: v sezonskem času smo imeli člani kolektiva devet prostih sobot in 12 nedelj, tega pa uslužbenec poč. doma niso imeli in tudi pri njihovem osebnem dohodku smo to le malo upoštevali.

Kako pa je to urejeno pri sosedih? V kolikor le morejo, imajo osemurni delovni dan. Tam kjer tega ni, pa je precej ostriši režim kot pri nas, t. j. domovi so dnevno zaprti več ur. Za leto 1974 lahko uredimo tudi to: več

zaposlenih ali višji osebni dohodki?

Prosimo, predlagajte kje dobiti finančna sredstva, ker bomo le s temi lahko uredili »ne-logiko«.

Se nekaj o adaptaciji. Kako je urejeno, ste se lahko prepričali. Ostali podatki pa so vam na razpolago v knjigovodstvu počitniškega doma ali pa naj vas o tem seznanijo člani samoupravnih organov. Nekateri zaposleni širijo pomanjkljive informacije o finančnih sredstvih. Razlikovati je treba, koliko je dano za adaptacijo, za komunalni prispevek, za 10% garancijo banki, za asfaltiranje ceste, za opremo kuhinje, jedilnice in sob.

Nezadovoljni v stari kuhinji, nezadovoljni v novi kuhinji. Poznana nam je problematika novih strojev in naprav v proizvodnji in nič drugače ni drugje. Ventilacijska naprava gotovo ni prvi izdelek nekega podjetja. Razumljiva pa nam mora biti razlika med ventilacijsko napravo pri obdelovalnem stroju in kuhinjo. S tem ne trdim, da je naprava v kuhinji doma povsem učinkovita.

Kako pa je z vodo v sobah, nam ni razumljivo. Vemo le to, da je streha nova in prirejena za obmorski kraj, prav tako tudi vrata in okna. Koliko pa bo v sobah vode, polomljenih vrat, oken, razbitih stekel, zamašenih lijakov, ponesnaženih postelj itd. pa je odvisno prav od koristnikov doma samih.

Zalostno, vendar resnično je, da premmogji ne znajo ceniti skupne lastnine, kar se odraža tudi v našem počitniškem domu.

Da bo v prihodnjem letu bolje in manj nezadovoljstva, pošlite predloge za odpravo pomanjkljivosti na upravni odbor počitniškega doma LIP Bled.

Stanko Iskra

Veselo razpoloženje na Homu

Vzpodbudna zanimivost letošnjega piknika tovarne Bled je morda ta, da ideja za organiziranje nj formalnost sklepa sindikalnega odbora, temveč se je težnja po tej obliki razvedrila zaposlenih oblikovala pri velikem številu delavcev na delovnih mestih. To težnjo je potrdilo veliko število prijaviteljev in rekordna udeležba. Prijavilo se nas je stoosemdeset.

Prekrasno sobotno jutro je dalo slutiti, da bodo prizadevanja poplačana z dobro udeležbo in razpoloženjem vseh, ki bodo na piknik prišli.

Vzpenjali smo se na planoto nad Zasipom in proti vrhu je bilo že čutiti dim, kar je bilo dobro znamenje, da je za pečenje vse nared. Nekateri sami, drugi z otroci in ženami, smo se zbrali okrog priprav, ki so nam potrajale, da je vse poskrbljeno za dobro razpoloženje.

Okno v svet

Pri nas je lušno, pravijo. Zato pa sploh ni čudno, da ljudje vodijo past svoje oči vsako popoldne. Da, da, prav ste prebrali. Na pašo jih ženejo. Ali jih vi ne žene? Potem pa sploh ne greste v korak z modo! Nazadujete, vam pravim. Če ne veste kako to gre, vam povem na uho. Samo glejte, da tega nihče ne izve, čisto nihče. No ja, če vas vpraša sosedova Micka ji pa le povejte, samo recite, da je to vojna tajna.

Ta stvar gre pa takole. Narava pomaga utrujenim očem — zelena barva jih pomirja in zato je naša Neža skrbno dvakrat pljunila na dvojna stekla svojih očal. Z njihala je svoj že umazani »birtah« in hitela glancat stekla do črnega sijaja. Dvakrat je nato še pihnila vanje in okno v svet je bilo zanj odprto. Po polževo je vihrala po cesti pasla oči po ljudeh, jih pogledovala in prebadala od zadaj in spredaj tako, da so se ji

Pogrnjena miza s pritrjeno »mašino« za serijsko izdelavo čevapčičev, gora čebule, hrenovke in še kaj. Dobro razpoložene kuharice so vabile vse obiskovalce, da poskusijo prvi obrok. Na lojtrniku so se šopirili trije sodovi. Eden z belim, drugi z rdečim vinom, tretji pa z — vodo.

Močno vino nam je kmalu stopilo v glavo in dobra volja je bila tu. V senci kostanjev se je začela oglašati mala zasedba gorjanske godbe na pihala.

Tako je že tradicionalni piknik pri Sv. Katarinci nad Zasipom tudi letos uspel.

Posebna pohvala gre »delovnim« organizatorjem, požrtvovalnim kuharicam, ne nazadnje pa tudi gorjanski godbi.

Se priporočamo! O dogodkih na Katarinci pa vam bo povedal še Tonček.

Trojar Andrej

stekla kar rosila. Komaj jih je utegnula sproti zbrisati; že je videla tam nekaj zanimivejšega. Paša je bila bogata in kaj bi lahko še vse ujela, če se ne bi stemnilo, je modrovala Neža. Z navitim magnetofonskim trakom, ki ga je imela skritega v jeziku ter z odprtimi ušesi je ujela vse, kar se je dogajalo. To je vojna tajna in zato je Neža stopila še k Micki, da ji pokaže svoj posnetek. Pritiski na gumb in seansa pri Micki se je pričela. Vsi so vedeli vse o vsem, kaj, kje, kdo, s kom in zakaj; tudi sosedje, ki so zvedavo pritiskali svoja ušesa na Mickina vrata. To je bilo spet doživetje.

Včasih pa je Neža prišla s slabimi novicami. Domiselna Micka jo je potolažila češ, si bosta pa sami kaj izmislili. Glavno je bilo, da se je drugi dan govorilo.

Tako teta Neža ni nikoli ob službo. Vedno je v korak z modo.

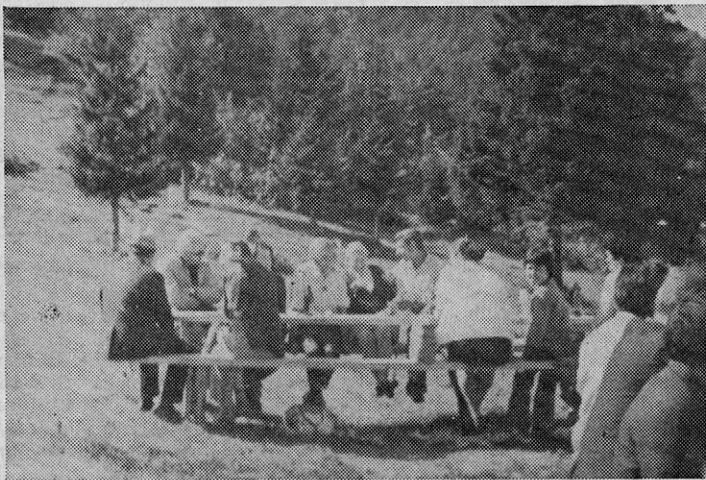
Dragi bralci! Če boste dovolj pozorno gledali okoli sebe, se vam lahko zgodi, da jo srečate tudi vi. Potem pa brez zamere, če bodo naslednji dan vedeli vsi čisto vse o vas.

LIP

Srečali smo se v tovarniškem vzdušju

Upravni odbor sindikalne organizacije Tovarne Bohinj »Tomaž Godec« je na eni svojih sej sklenil, da se namesto dosedanjih izletov organizira srečanje zaposlenih — piknik. Do take odločitve je prišlo zato, ker je to bolj primerna in cenejša oblika razvedrila in medsebojnega spoznavanja. Prepričan je bil, da se bo na takem srečanju zbralo precej več zaposlenih, kot pa bi jih šlo na izlete, saj se iz organizacijskih izkušenj v drugih podjetjih ve, da je temu res tako. Kljub temu, da piknika za vse zaposlene v tovarni še ni bilo je bilo pričakovati dobro udeležbo.

Piknik, ki je bil 1. septembra 1973 na Soriški planini je Upravni odbor sindikalne organizacije dobro pripravil in izpeljal. V lepem sončnem vremenu, ki je bilo za vzdušje in zabavo kot naročeno, se je na Soriško planino pripeljalo nad 180 zaposlenih, nekateri tudi s svojimi družinskimi člani. Piknik se je »uradno« začel z nagovori predsednika sindikalne organizacije in tov. direktorja, nato pa je sledil športno-

Počitek v naravi

zabavni del. Seveda je športnikom k dobro doseženim rezultatom mnogo pripomogla dobra in izdatna malica, njim in ostalim pa je bila tudi povod, da je tudi »šank« pričel delati »s polno paro«. In razpoloženje je bilo tu. Vedri, veseli pogovori in šale so dale srečanju še bolj zabavno in družabno podobo.

V popoldanskem času so prišli na svoj račun tudi tisti, ki imajo radi ples. Da pa so ti in tisti, ki so se povzpeli na bližnje sončne vrhove in pa vsi drugi

lahko nadoknadili izgubljene kalorije, se jim je nudila že druga prav tako dobra in izdatna malica, katero so pripravile naše kuharice, ki pa so tokrat že imele svoje pomagalice, katerim je delo kljub krajšemu učenju šlo zelo dobro izpod rok. Z glasbo, plesom in z dobro kapljico se je veselje nadaljevalo do poznih večernih ur.

Mislimo, da je piknik dobro uspel, kar se nam tisti dan in kasneje potrdili mnogi udeleženci. Ob tem pa velja zapisati še to, da gre zahvala zato tudi osebu, predvsem pa upravniku planinskega doma na Soriški planini, ki je organizatorjem nudil vso pomoč, da je to srečanje res dobro uspelo in končno še vsem tistim, ki so imeli za lačne in žejne tisti dan na Soriški planini delovni dan.

Takih srečanj si verjetno še želimo.

MF

Dopisujte v Glasilo

Ta naš veseli dan ali piknik

Sem piknika se veselil po malem celi dan bom ga pil. Rad h Katrci jaz gori grem, da svež'ga zraka se najem. Če odprt bi bil sosedov hram, za pamet mal b'še prišel tam. Zase in za vodstvo celo, da krizo to bi preživelo, ki tare zdaj ta LIP-ov cvet prazna mošnja — polna klet. Spoznal tam nove bom ljudi, saj cel' let' pri'ke take ni. Kimavca ta osmi dan ob zori bil je res krasan, ko vihra s prtljago celo že proti Homu je brzela. Sem komaj kuhar'ce okomandiral že Stane jo je prišofiral. Pripeljal dva soda je vina, pa tudi nekaj aperitiva. Med tem pa že z vseh strani počasi narod skup hiti. Da družba b'la bi bolj vesela celo se godba je najela. Pa ne kar kakšen stari meh po starem se ji reče pleh. Vsa čast, lepo so nam igrali, lahko smo vsi si duška dali. Se lepše pa lahko bi b'lo, če še bi brez pretepa šlo. Drugič hudo kri doma pustite — nam drugim mira ne kalite. Tud' jaz — kot bil sem prej vesel — domov sem z bolnim rebrom šel.

Kronika

Tovarna Bohinj	369
Tovarna Bled	344
Uprava	83
Skupaj	796
Učencev v gospodarstvu	16

Poročili so se:

Makovec Jože
Plahutnik Franc
Pikon Drago

Rodili so se:

Milonik Janezu — hči
Miklič Janezu — sin
Stendler Stankotu — sin
Arh Martinu — sin

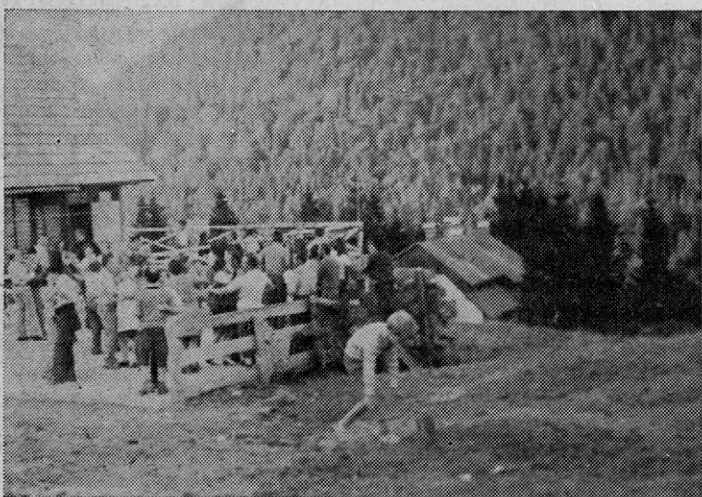
Člani uredniškega odbora:

Robič Ivan, glavni urednik

Jeglič Silva, tehnični urednik

Zitnik Janez, Blažič Henrik, Trojar Andrej, Mencinger Franc, Kraigher Ciril

Togo

Tudi veselo rajanje je del programa